

СУЧАСНИЙ СТАН ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВ В УКРАЇНІ

В. П. Пархомчук

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, група ФІНз-1 ІІІІт,
навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник- к.е.н., доцент О. О. Ляхович
*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті проаналізовано стан банківської діяльності в Україні в сучасних умовах війни. Розглянуто основні види банківських послуг, досліджено механізм формування прибутку в банках та проаналізовано топ-10 банків України.

Ключові слова: банк, банківська діяльність, банківські послуги, шляхи вдосконалення.

The article analyzes the state of banking activity in Ukraine. The main types of banking services were considered, the mechanism of profit formation in banks was investigated, and the top 10 banks of Ukraine were analyzed.

Keywords: bank, banking activity, banking services, ways of improvement.

Від початку повномасштабного вторгнення росії на територію України вся фінансова структура нашої країни пережила важкий удар, який змінив загальне становище всього фінансового сектору. В даний час в умовах нового пристосування банківської системи до військових умов, вона продовжує виплачувати всі заробітні плати та соціальні виплати. Проте не зважаючи на прагнення банківської системи тримати оптимальне положення, військовий стан продовжує вносити свої корективи і цим самим підкреслюючи актуальність розгляду питання організації банківської діяльності в Україні.

Банківська діяльність України в умовах воєнного стану є предметом дослідження вітчизняних науковців, таких як: Кириченко К., Козій Н., Крилова О., Мирончук В., Мирошніченко Ю., Тимошик Н., Шелудько С. Та багато інших. Аналізуючи наукові публікації, стало відомо що проблема сучасного положення банківської діяльності в Україні залишається критичною. Внаслідок цього більшість вітчизняних вчених в своїх роботах намагаються дослідити оптимальні шляхи стабілізації банківського сектору в учасних умовах. Тому для написання даної статті було використано аналітичні огляди, які на наш погляд найбільш точно окреслили оптимальну діяльність банківської системи в сучасних умовах військового стану.

Метою статті є дослідження організації банківської діяльності в Україні в умовах військового стану, окреслення основних видів банківських послуг, формування інформації щодо механізму формування прибутку в банках та характеристика топ-10 банків України та розробка шляхів оптимізації роботи банківських установ.

Як відомо, банківська система – це кровноносна система економіки кожної країни. Основним завданням банківських установ вважається забезпечення платежів фізичних та юридичних осіб.

Важливість організації банківської діяльності в Україні перш за все виходить із того, що більшість заощаджень фізичних і юридичних осіб лежить на поточних рахунках банку, саме тому як для українського населення, так і для самих банківських установ оптимальна діяльність дуже важливий фактор, яка в даних умовах вважається майже неможливим

завданням. Саме тому злагоджене і безперебійне функціонування банківської системи в умовах війни вважається більш важливим, аніж за умов мирного часу.

Від моменту масового поширення військового конфлікту на території України, НБУ намагається створювати належні умови для оптимальної діяльності всіх банківських установ, що відбувається за надскладних умов. Більшість антикризових рішень в даний час, ґрунтуються на наступних основних принципах [5]:

– захищати інтереси вкладників (банки повинні зберегти постійний доступ вкладників до власних вкладених коштів, у будь-який час та не залежно від їх місця перебування);

– постійна підтримка належного рівня ліквідності та оптимального надання банківських послуг (внаслідок негативного впливу бойових дій, дотримання належного виконання банківських послуг унеможлиблюється, адже дана структура постійно знаходиться під загрозою масових обстрілів);

– чесне відображення поточного фінансового положення банківської структури (не зважаючи на високий рівень збитковості, клієнти банківських установ мають повне право знати достовірну картину фінансового положення банку, з яким в фізичні (юридичні) особи перебувають у фінансових взаєминах).

Аналізуючи сучасні банківські послуги, слід зауважити, що більшість з них збережено, але в основному ними можна скористатись лише в онлайн-режимі. Адже звичне надання послуг може залишатись незмінним лише на територіях, де відносно спокійна ситуація (кількість обстрілів не критична) [4].

В даний час, банківські установи намагаються продовжувати надавати кредитні та депозитні послуги, але за використанням нових «воєнних умов». Так у більшості банків встановлено наступні вигідні умови надання банківських операцій:

1. Кредитні операції: пролонгація умов кредитних договорів; спрощення надання кредитів; зменшення відсоткової ставки кредитів; відтермінування сплати відсотків за користування тілом кредиту.

2. Депозитні операції: постійний доступ до вкладень; належна сплата відсотків; вигідні умови вкладень.

Окресливши ряд основних банківських послуг, наведемо особливості формування прибутку в банках. Зокрема, варто розглянути основні фактори, що впливають на формування доходу (рис. 1).

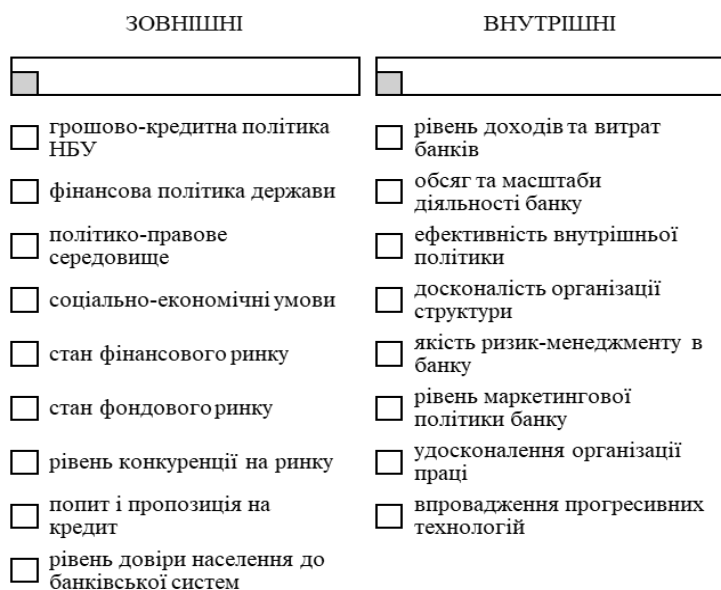

Рис.1. Фактори, що впливають на формування прибутку у банках

Для унаочнення загального механізму формування прибутку в банківських установах окреслимо його структуру у відсотковому еквіваленті станом на 2022 рік (рис. 2).

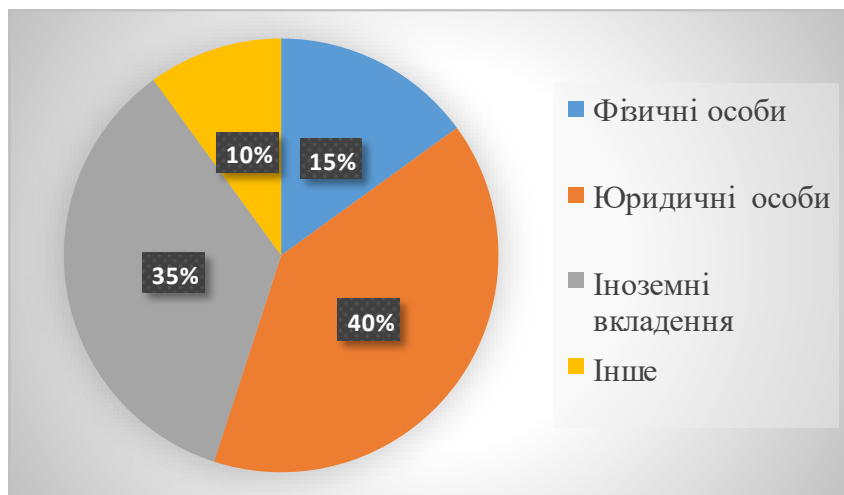

Рис. 2. Структура прибутку банківських установ у 2022 році [3].

Так, сучасний механізм формування прибутку в банках продовжує (в більшій мірі) складатись з вкладень фізичних та юридичних осіб, але за умов війни, відносна стабільність допомагають забезпечувати інвестиційні вкладення зі сторони країн Європейського Союзу та найбільшу частку складають фінансові вкладення США.

Щодо топ-10 банків, які продовжили свою роботу у період військового конфлікту, ми окреслили що в даний час в Україні всього було збережено близько 70 банків, серед яких:

- чотири державних банки;
- шістнадцять банків з іноземними інвестиціями;
- п’ятдесят банків з приватним капіталом.

Виходячи з даного переліку, до топ-10 лідерів на сучасному фінансовому ринку слід віднести чотири державних і шість приватних банків, в яких вцілому зосереджено близько 78% активів, 76% зобов’язань, 77% власного капіталу і 72% відділень (рис.3). Тому рівень діяльності даних банківських установ може окреслити загальне положення банківської системи України.

Місце в Топ-10	1. Райфайзенбанк
	2. УкрСибБанк
	3. Креді Агріколь банк
	4. Приватбанк
	5. ОТП-банк
	6. Укрексімбанк
	7. Ошадбанк
	8. Укргазбанк
	9. ПУМБ
	10. Альфа-банк

Рис. 3. Топ-10 лідерів банківських установ в Україні [1].

Виходячи з представлених даних слід відмітити наступне [2]:

1. Укресімбанк. Банк та центральне відділення знаходиться в столиці – м.Київ, філії наразі працюють у таких областях, як: Дніпропетровська, Житомирська, Миколаївська, Сумська, Вінницька, Івано-Франківська, Хмельницька, Черкаська, Львівська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Закарпатська працюють в звичайному режимі, а Харківська, Херсонська, Запорізька, Одеська надають послуги в онлайн режимі. Для обслуговування клієнтів із Маріуполя було дистанційно направлено філію із Запорізької обл.

2. Ощадбанк. В даному державному банку продовжує працювати близько 80% (від загальної кількості) банків, що в кількісному еквіваленті становить 1114 установ. У столиці було зруйновано найбільшу частку банків, тому станом на 11.11.2022 р. з 166 відділень тут працює 128.

3. Приватбанк. Даний банк продовжує працювати в стандартному режимі в 1100 відділеннях, які знаходяться по всій території нашої країни, частка зареєстрованих клієнтів, станом на листопад 2022 року становить близько 1600 тис.

4. Укргазбанк. Станом на листопад 2022 року, працюючих філій залишилось близько 206, що вказує на зруйнування близько 30% банківських закладів. В столиці сконцентровано близько 26 із 32 відділень.

5. Райфайзен банк. Близько 400 відділень продовжують працювати у звичному режимі, але скоротивши при цьому робочий графік на 3 години (в зв'язку з комендантською годиною).

6. Альфа-Банк. В автономному режимі продовжує працювати близько 120 з 200 відділень, свою діяльність поступово почали поновлювати філії Чернігівської області.

7. УкрСибБанк. В даному банку було збережено всі філії, які в даний час продовжують працювати у звичайному режимі.

8. ОТП-банк. Із 85 відділень свою роботу продовжили ті, які можуть забезпечити фізичну безпеку для своїх клієнтів (в регіонах масових військових дій).

9. Креді Агріколь банк. Із 148 відділень, свою роботу продовжили лише 100.

10. ПУМБ. Станом на листопад 2022 року свою роботу поновили 170 із 248 відділень.

Окресливши десятку лідерів, ми згрупували переваги, які надають банківські установи для своїх клієнтів:

- запровадження кредитних канікул для своїх клієнтів;
- скасування щомісячної комісії за обслуговування;
- продовження терміну дії карток;
- придбання військових облігацій;
- надання позик під невисокий відсоток, і т.п.

Отже, в умовах військового стану положення банківської системи знаходиться в досить критичному становищі, яке потребує значного інвестування зі сторони іноземних вкладень європейських країн. При цьому, держава повинна й надалі створювати оптимальні умови функціонування банків, щоб надати хоча б мінімальну можливість населенню України продовжувати свої фінансові операції у стандартному режимі.

1. Рейтинг стійкості банків за підсумками 2 квартала 2022. URL: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/> (дата звернення: 11.11.2022). 2. ТОП-10 українських банків в умовах війни. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/4454> (дата звернення: 11.11.2022). 3. Фінансова оборона країни. Як працює банківська система під час війни. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/16/684104/> (дата звернення: 11.11.2022). 4. Що відбувається з українськими банками під час війни. URL: <https://nabu.ua/ua/yaroslav-matuzka.html> (дата звернення: 11.11.2022). 5. Як працюють банки в умовах воєнного стану. URL: <https://suspilne.media/239291-ak-pracuut-banki-v-umovah-voennogo-stanu-vidpovidae-golova-asociacii-ukrainskih-bankiv/> (дата звернення: 11.11.2022).